

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-641/17-B

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace
Sídlo	Ibsenova 114/1, 638 00 Brno
E-mail právnické osoby	reditel@ibsenka.cz
IČ	60555998
Identifikátor	610300733
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místa inspekční činnosti	Ibsenova 114/1, Kyjevská 393/5, Brno, Boženy Němcové 151, Otnice, Tetčická 311/69, Střelice
Termín inspekční činnosti	29. 5. – 1. 6. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou základní školou a praktickou školou, podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon).

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace (dále „škola“) je školou zřízenou pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). V souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost mateřské školy – mateřské školy speciální (dále „MŠS“), základní školy – základní školy speciální (dále „ZŠS“), praktické školy jednoleté a dvouleté (dále „PŠ“), školní družiny (dále „ŠD“), speciálně pedagogického centra (dále „SPC“) a školní jídelny (dále „ŠJ“). Vzdělávání a školské služby dětem a žákům se středně těžkým mentálním, těžkým mentálním a hlubokým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami, vadami řeči, tělesným postižením a s poruchou autistického spektra poskytovala na čtyřech pracovištích. V Brně, na ulici Ibsenova (dále „Ibsenova“), kde sídlí ředitelství školy, bylo šest tříd ZŠS, tři třídy PŠ, tři oddělení ŠD, SPC a ŠJ. V *Dětském rehabilitačním centru Medvídek* na ulici Kyjevská (dále „Kyjevská“) byly čtyři třídy MŠ a jedna třída ZŠS. V *Domově pro postižené děti LILA* v nedalekých Otnicích (dále „Otnice“) byla jedna třída MŠ a tři třídy ZŠS a v *Domově pro osoby se zdravotním postižením Zámeček Střelice* (dále „Střelice“) jedna třída ZŠS. Stravování dětem a žákům vzdělaným na odloučených pracovištích poskytovaly výše uvedené instituce. Žákům vzdělaným na pracovišti Ibsenova obědy včetně pitného režimu zajišťovala škola prostřednictvím vlastní ŠJ. Ta v případě potřeby zajišťovala ve spolupráci s nutričním terapeutem jídlo také žákům, jejichž stravování vyžaduje omezení podle dietního režimu. Součástí pracoviště Ibsenova je nově zřízený zahradní areál, na ostatních pracovištích děti a žáci využívali zahrady institucí, ve kterých škola působila.

Do MŠ s nejvyšším povoleným počtem 75 dětí bylo přijato celkem 44 dětí, 13 bylo v posledním roce před vstupem do základního vzdělávání a z nich 7 mělo odklad školní docházky. Vzdělávány byly podle *Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání* (dále „ŠVP PV“) s motivačním názvem *Dotýkej se, ať pochopíš*. Pro některé děti učitelky zpracovaly plány osobního rozvoje, potřeby dalších dětí zohledňovaly v týdenním plánu individuálních činností. Provoz tříd MŠ byl rozdílný, na pracovišti Kyjevská od 7:00 hod. do 14:00 hod, v Otnicích od 6:45 hod. do 13:45 hod.

V ZŠS s nejvyšším povoleným počtem 106 žáků škola vzdělávala 82 žáků. Výuka probíhala podle *Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální č. j. 22 934/2008-61* (dále „ŠVP ZŠS“). Celkem 53 žákům škola kvalitně zpracovala individuální vzdělávací plány (dále „IVP“).

V PŠ s nejvyšším povoleným počtem 30 žáků bylo vzděláváno 23 žáků. Z toho v PŠ jednoleté 8 žáků a ve dvouleté 15 žáků. Vzdělávání byli podle Školních vzdělávacích programů *Praktická škola jednoletá* a *Praktická škola dvouletá*. Celkem 4 žákům škola zpracovala IVP.

Zájmového vzdělávání ve ŠD s nejvyšším povoleným počtem 30 žáků se účastnilo 29 žáků. Realizováno bylo jen na pracovišti Ibsenova, a to podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu*.

Nedílnou součástí vzdělávání dětí a žáků je propracovaný systém ucelené rehabilitace. V jeho rámci škola realizuje logopedickou péči, arteterapii, muzikoterapii, canisterapii, ergoterapii, hiporehabilitaci, bazální stimulaci, metodu snoezelenu, rehabilitaci v bazénku a vřívce.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Řízení školy, které zastřešoval ředitel školy s požadovanou odbornou kvalifikací a dlouholetou řídicí praxí, bylo vysoce efektivní. Od inspekční činnosti v roce 2011 úspěšně zrealizoval náročnou rekonstrukci areálu školy na pracovišti Ibsenova (budova byla v havarijním stavu a hrozilo její uzavření) a vybudoval multifunkční zahradu. Své výborné řídicí a organizační schopnosti prokázal nejen při vytvoření optimálních materiálních podmínek, ale také v oblasti vedení zaměstnanců a zvyšování účinnosti pedagogických procesů. Nastavil jednotný a přehledný systém vedení dokumentace a účinné kontrolní mechanismy, které zaměstnancům poskytovaly konkrétní zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce. Koncepce rozvoje školy, které v pravidelných časových etapách postupně zpracoval, na sebe logicky navazovaly, měly jasně stanovené záměry a důsledně směřovaly k zajištění vysoké kvality vzdělávání dětí a žáků. Jejich naplňování spolu s ostatními členy vedení prostřednictvím prováděcích dokumentů systematicky plánoval, pravidelně sledoval a vyhodnocoval. K úspěšné realizaci záměrů významně přispíval participativní styl řízení, který důsledně uplatňoval. V jeho rámci nejen jasně delegoval kompetence na určené pracovníky, ale všem zaměstnancům poskytoval také prostor a podporu pro vlastní návrhy a jejich realizaci. Vznikly tak dílčí projekty, kterými se škola veřejně prezentuje a to nejen v regionu (např. výtvarná soutěž *Malujeme bez hranic*). Prostřednictvím pravidelných porad vedení ředitel řešil aktuální problémy školy a poskytoval široké spektrum informací jednotlivým pracovištím. Na jednáních pedagogické rady se podrobně zabýval problematikou účinných přístupů k dětem a žákům. Díky tomu nejen vedení školy, ale celý kolektiv zaměstnanců tvořil vysoce profesionální, úzce spolupracující tým. Jeho základem bylo 32 fyzických osob - pedagogických pracovníků, z nichž 6 mělo z důvodu efektivního využití odborností pracovní úvazky různě dělené mezi činnosti učitele, asistenta pedagoga, vychovatele nebo speciálního pedagoga. Všichni, s výjimkou jednoho, který dokončoval studium, byli odborně kvalifikováni pro činnost, kterou vykonávali. Jejich další vzdělávání (dále „DVPP“) je dlouhodobě jednou z priorit vedení školy. Cíleně ho směřuje ke zvyšování a prohlubování dovedností pedagogů pro kvalitní realizaci systému ucelené rehabilitace, která je základní filozofií všech vzdělávacích programů školy. Na základě dlouhodobého vzdělávání v oblasti konceptu bazální stimulace obdržela škola jako jedna z mála certifikát *Pracoviště bazální stimulace*, který má platnost v rámci celé Evropy a dokládá mimořádnou kvalitu, kterou škola poskytuje dětem a žákům v souladu s jejich potřebami. Pro rozšíření své odbornosti pedagogové zahájili postupné proškolení v HANDLE přístupu, založeném na neurovývojových odlišnostech, které ovlivňují život člověka. Absolvováním dalších dílčích seminářů si prohlubovali znalosti a dovednosti především v psychologické problematice, diagnostice, podpůrných terapiích a ve speciálně pedagogických přístupech k dětem a žákům, které dokázali účinně využít při jejich vzdělávání. Užitečné informace a zkušenosti získávali také prostřednictvím výměnných pobytů se zahraničními partnerskými školami v Bratislavě a Stuttgartu. Výrazným pozitivem a přínosem pro oblast speciálního školství je, že své bohaté zkušenosti předávají jako fakultní škola studentům speciální pedagogiky i ostatním školám vzdělávajícím děti a žáky se SVP. Kromě pořádání seminářů a metodických setkání o aplikaci podpůrných terapií škola vydala vlastní publikaci a zkušenosti využila i při své účasti na tvorbě *Katalogu podpůrných opatření*, zejména metodik pro práci asistenta pedagoga v rámci projektu Univerzity Palackého v Olomouci. Podílela se také na tvorbě metodik čtení a psaní pro vzdělávání dětí s mentálním postižením.

Cílenou pozornost škola věnuje oblastem výchovného poradenství a prevenci projevů rizikového chování. Účinné poradenské služby poskytoval prostřednictvím školního poradenského pracoviště (dále „ŠPP“) jehož práce byla úzce a funkčně provázána s činností

SPC, zřízeného při škole. Výchovná poradkyně, která je současně metodičkou prevence a speciální pedagožkou školy činnost ŠPP zodpovědně koordinovala. Aktivně komunikovala se školskými poradenskými zařízeními, pečlivě evidovala vydaná doporučení pro vzdělávání žáků a s učiteli konzultovala tvorbu jejich IVP. Zabezpečovala organizaci systému ucelené rehabilitace a osobně žákům poskytovala kvalitní individuální logopedickou péči. Žákům ukončujícím základní vzdělávání i jejich zákonným zástupcům zajišťovala kariérové poradenství. V oblasti profesního uplatnění žáků úzce spolupracovala s neziskovou organizací AGAPO. Promyšleně a ve vztahu k potřebám a možnostem žáků škola stanovila priority preventivních aktivit, které realizuje v rámci naplňování školních vzdělávacích programů. Jejich hlavním cílem je nastavit u žáků správný žebříček hodnot, naučit je řešit problémy a informovat je o návykových látkách. Velmi dobře za spolupráce odborných pracovišť škola postupovala při zjištění záškoláctví dvou žáků a zneužívání postižení žáka ve prospěch zákonného zástupce.

Materiální podmínky pro realizaci jednotlivých vzdělávacích programů i kvalitní speciálně pedagogickou péči má škola na všech pracovištích mimořádně dobré. Všechny třídy i další prostory (odborné učebny, tělocvičny) využívané pro vzdělávání byly vkusně vyzdobené pracemi dětí a žáků, byly účelně zařízené vhodným nábytkem pro jejich výuku, rozvoj pohybových i praktických dovedností a pro relaxaci a odpočinek. Vybavené byly až nadstandardně moderními učebními, rehabilitačními a relaxačními pomůckami pro stimulaci dětí a žáků při učení, prováděných terapiích (muzikoterapie, canisterapie, handling, polohování) a odpočinkových aktivitách. Nedílnou součástí byly běžně využívané interaktivní tabule v každé třídě, dataprojektory a počítač s připojením na internet, které obohacovaly výuku a účinně motivovaly děti a žáky k plnění úkolů. Kromě toho pedagogové mnoho pomůcek vzhledem ke specifickým potřebám dětí a žáků vytvářeli sami. Velkým přínosem pro rozvoj jejich vnímání, zklidnění, relaxaci a odpočinek bylo, že na všech pracovištích byla k dispozici senzomotorická místnost (snoezelen). Nově zřízený multifunkční zahradní areál na pracovišti Ibsenova poskytoval prostřednictvím netradičního vybavení mnoho neobvyklých příležitostí pro výuku, rozvoj pohybových dovedností i rekreační činnosti. Rovněž ostatní pracoviště mají pro pobyt dětí a žáků venku k dispozici dobře řešené zahrady institucí, ve kterých třídy sídlí. Důležitým předpokladem pro zajištění činnosti školy vzhledem k obtížím dětí a žáků jsou také dva osobní automobily a mikrobuse. Umožňují častou účast žáků i pedagogů na různých akcích a vzdělávacích aktivitách i operativní přesuny mezi pracovišti.

Kvalitní materiální podmínky na všech pracovištích svědčí o dostatečném množství finančních prostředků a úzké spolupráci školy se zřizovatelem i vedením centra a domovů na odloučených pracovištích. Prostředky přidělené ze státního rozpočtu školy plně zajišťovaly realizaci všech vzdělávacích programů. Spolu s dotacemi, získanými díky aktivitě vedení školy z rozvojových programů MŠMT, umožňovaly nákup moderních učebních, kompenzačních a rehabilitačních pomůcek, kvalitní DVPP i vzájemné předávání zkušeností s dalšími školami. Zřizovatel podpořil činnost školy dostatečným příspěvkem na provoz i dalšími účelově určenými příspěvky, což jí kromě úhrady běžných výdajů umožnilo i dokrytí dalších nákladů např. na učební pomůcky i DVPP pedagogů školy i pracovníků SPC, vybavení SPC diagnostickými nástroji a lékařské prohlídky žáků PŠ. V posledních letech měla škola také investiční výdaje, z nichž nejvýznamnější byla dotace Jihomoravského kraje na realizaci projektu multifunkčního zahradního areálu na pracovišti Ibsenova. Z vlastních zdrojů uhradila škola např. projektovou dokumentaci oplocení a školní zahrady, nákup osobního automobilu a nového serveru. Další finanční prostředky škola získala z hospodářské činnosti vykonávané v souladu se zřizovací listinou (taneční a dramatický kroužek a výuka náboženství). Ke zlepšování materiálních podmínek

pomáhaly rovněž finanční i hmotné dary, získané od fyzických osob i podnikatelských subjektů. Významným zdrojem pomoci škole je spolek *Sedmikráska pro Ibsenku*, z. s., který se výrazně podílí na její činnosti a kvalitní péči hrazením intervenčních technik, podpůrných terapií a dalších aktivit pro děti a žáky. Přispíval také na nákup rehabilitačních a kompenzačních pomůcek a zajišťoval různé projekty, jejichž výstup slouží dětem a žákům. Na kvalitním provádění terapií v rámci systému ucelené rehabilitace se podílely zejména Canisterapeutické sdružení Jižní Morava, sdružení Piafa a Epona zajišťující hypoterapii a plavecké bazény umožňující hydroterapii a kurzy plavání.

Ke sjednocování přístupů při vzdělávání a tím i velmi dobrým výsledkům vzdělávání přispívaly až mimořádně vstřícné vztahy se zákonnými zástupci dětí a žáků. Na pracovištích Kyjevská, Otnice a Střelice vzájemná součinnost, pochopení a sladění péče poskytované pracovníky dětského centra a domovů s přístupy pedagogů zajišťovaly maximálně možný komplexní rozvoj každého dítěte a žáka. Pro obohacení činnosti školy a její dobrou prezentaci byla přínosem spolupráce s blízkými základními školami a zejména s knihovnou Jiřího Mahena a Mahenovým divadlem v Brně, kde byly pořádány vernisáže a vystavovány výtvarné práce dětí a žáků. Úzká spolupráce s dětským domovem LAZY ve Zlíně, kam jsou následně umísťováni do péče žáci vzdělávání v Otnicích, směřovala k tomu, aby jejich přechod byl co nejméně problematický.

Škola se při všech činnostech důsledně věnuje zajištění bezpečného prostředí a ochraně zdraví dětí a žáků, což vyplynulo z fyzické prohlídky pracovišť i předložené dokumentace. Pravidelně prováděla kontroly a revize, správně vedla knihu úrazů dětí a žáků a prováděla rozborů úrazovosti. Vyhledávala a hodnotila rizika, ke kterým přijímala opatření, průběžně seznamovala děti a žáky s pravidly bezpečného chování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při přijímání dětí a žáků škola respektovala právní předpisy a rovný přístup ke vzdělávání. O vzdělávací nabídce a požadavcích a kritériích pro přijetí informovala uchazeče na přehledných, kvalitně zpracovaných webových stránkách školy. Pro přijetí do PŠ byl jednou z podmínek přijímací pohovor, jehož cílem bylo zjistit úroveň dovedností uchazečů. Na jejich základě bylo stanoveno výsledné pořadí a byli rozděleni do tříd.

Všechny vzdělávací programy školy byly kvalitně zpracovány v souladu s požadavky školského zákona a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy. V ŠVP PV je hlavním vzdělávacím záměrem příprava dětí na další etapu jejich života, pro pokračování v základním vzdělávání. V ŠVP ZŠS vzdělávací obsah nastavuje systematické využívání podpůrných terapií a alternativní a augmentativní komunikace ve výuce. Disponibilní hodiny v něm jsou promyšleně využity na posílení předmětů v souladu s možnostmi a předpoklady žáků. Školní vzdělávací programy PŠ byly zpracované pro jednotlivé obory vzdělání (PŠ jednoletá a dvouletá). Disponibilní časové dotace v nich byly cíleně využity v souladu s potřebami žáků zejména na posílení odborných, prakticky zaměřených předmětů.

Realizaci školních vzdělávacích programů na všech pracovištích ve třídách MŠ, ZŠS, PŠ i ve ŠD zajišťovaly sešnané, promyšleně a efektivně spolupracující týmy složené většinou ze speciálního pedagoga a asistenta pedagoga. Pouze na pracovišti Střelice, kde nebyl asistent pedagoga, byla jeho absence při výuce znatelná a práce učitelky vzhledem k nutnosti individuálně přistupovat ke každému z přítomných žáků velmi náročná. Vzdělávání probíhalo ve vlídné a podporující atmosféře, samozřejmostí bylo průběžné zařazování podpůrných terapií v rámci systému ucelené rehabilitace, které zvyšovaly jeho účinnost.

Výrazně přispívaly k maximálně možnému rozvoji dětí a žáků, jejich uvolnění a navození příjemných prožitků. Průběh vzdělávání byl převážně individualizovaný, s diferencovanými nároky na děti a žáky. Důsledně vycházel z jejich specifických potřeb, osobnostních předpokladů a respektoval jejich aktuální psychický stav. Nabídka vzdělávacích činností byla pestrá, promyšleně naplánovaná a cíleně zaměřená na rozvoj a procvičování dovedností uplatnitelných v praktickém životě, zejména sebeobsluhy, motoriky, pracovních dovedností, základních časových a prostorových představ a elementárních základů trivia. Kvalitu vzdělávání a účinnou motivaci dětí a žáků zvyšovalo časté střídání činností, povzbuzování, využívání pestrých názorných pomůcek (zejména didaktické a výpočetní techniky) a hravá forma výuky. Nové poznatky učitelé často předkládali s využitím více smyslů (sluch, zrak, chuť, hmat apod.), což přispívalo k jejich lepšímu zapamatování. Všem dětem a žákům dávali prostor k aktivnímu zapojení do vzdělávacích činností a poskytovali jim okamžitou zpětnou vazbu, zejména formou pochvaly. Vedli je ke správným návykům, v rámci možností k úctě, toleranci a spolupráci, což se pozitivně odráželo v jejich slušném a pozorném chování k sobě navzájem i k pracovníkům školy. Velký důraz pedagogové kladli na rozvoj komunikace, schopnosti vyjádřit přání, domluvit se. Při nedostatečně rozvinuté řeči účelně využívali alternativní a augmentativní formy komunikace (např. gesta, znak do řeči). Celkově průběh vzdělávání vedl k efektivnímu naplňování vzdělávacích potřeb dětí a žáků. Rozvíjeny u nich byly zejména kompetence sociální a komunikativní.

V MŠ organizace průběhu dne respektovala psychohygienické potřeby dětí, byla vhodně nastavená a podle aktuálních potřeb dětí upravovaná. Učitelky respektovaly projevy dětí, velmi citlivě reagovaly na jejich aktuální potřeby a ve spolupráci s dalšími pracovníky centra a domova i vzhledem ke zdravotní péči jim pružně upravovaly způsob vzdělávání. Pracovaly v konceptu bazální stimulace, jejíž úroveň byla příkladná. Realizované činnosti se vhodně prolínaly a nevyvolávaly žádný tlak na jejich výkon dětí.

V ZŠS byli ve všech třídách společně vyučováni žáci z více ročníků a s různým stupněm mentálního postižení. Jejich rozdělení do tříd bylo promyšlené, vycházelo ze vzdělávacích předpokladů a specifických projevů konkrétních žáků tak, aby bylo zajištěno klidné prostředí pro výuku. Tam kde to bylo možné, učitelé učivo jednotlivých ročníků vhodně propojovali, aby žáci mohli vzájemně komunikovat, popř. v rámci svých možností spolupracovat. Při plnění úkolů vyučující kladli důraz na práci s chybou a zadávali takové úkoly, při jejichž plnění měli žáci možnost zažívat pocit úspěšnosti. Mezi jednotlivé činnosti žáků sice vhodně zařazovali relaxační činnosti, ne však vždy dostatečně často. Některým žákům byla školským poradenským pracovištěm doporučena zkrácená týdenní časová dotace vzdělávání, která byla důsledně dodržována.

V PŠ škola pro některé žáky zajišťuje podle jejich možností odbornou praxi na pracovištích jiných subjektů. Učí se tam jednoduchým pomocným činnostem, což významně napomáhá upevňování a rozvíjení pracovních návyků žáků, posiluje jejich sebevědomí a umožňuje jim integraci a aktivní zapojení do společnosti.

Ve ŠD rozložení a skladba aktivit respektovaly potřeby a zájmy žáků, zohledňovaly jejich psychohygienické a fyzické požadavky. Probíhaly v prostorách tříd ZŠ, ŠD a na školní zahradě, kde měli žáci dostatek příležitostí k seberealizaci, odpočinkovým i relaxačním aktivitám. Činnosti byly dobře naplánované, provázané a zaměřené na témata, která byla žákům blízká a srozumitelná. Pozitivně je motivovala k aktivitě a přispívala k jejich zklidnění a relaxaci. Vychovatelky volily pestré formy i metody práce, činnosti citlivě koordinovaly.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Systém sledování a hodnocení výsledků vzdělávání dětí v MŠ byl dobře nastaven, podrobně zachycoval úroveň a pokroky každého dítěte. Zjištění, která poskytoval, byla důležitým zdrojem pro plánování dalších postupů při jejich vzdělávání. Detailněji bylo prováděno sledování u dětí, které byly zařazeny do konceptu bazální stimulace. Individuální výsledky všech dětí a vhodné postupy jejich dalšího vzdělávání byly pravidelně a systematicky projednávány na každotýdenních pracovních poradách. Zpracovávaná pololetní a závěrečná hodnocení podrobně vypovídala o úrovni individuálních výsledků dětí.

Kvalitní naplňování cílů ŠVP PV se příznivě promítalo do výsledků vzdělávání. Děti v rámci svých možností zvládaly dovednosti související s vytvářením klíčových kompetencí. S ohledem na závažnost postižení některé z nich dokázaly uplatnit návyky vhodného společenského chování, dodržovat hygienická pravidla a pravidla soužití. Měly přiměřeně rozvinutou motoriku a projevovaly odpovídající míru samostatnosti při činnostech. Děti s lepšími vzdělávacími předpoklady zvládaly základní znalosti a dovednosti potřebné pro vstup do základního vzdělávání.

Výsledky vzdělávání žáků na vysvědčení škola hodnotila slovně podle zásad a kritérií stanovených ve školním řádu. Během školního roku využívala i jiné, především motivační způsoby hodnocení, např. klasifikace známkou (zejména stupněm 1 jako odměna za dobře vykonanou práci) a alternativní způsoby hodnocení (razítka, samolepky apod.). Slovní hodnocení na vysvědčení mělo především pozitivní, motivační charakter a vhodně vyjadřovalo, co žák v uplynulém hodnoceném období zvládl. V posledním uzavřeném školním roce neprospěli pouze 2 žáci ZŠS a 1 žák PŠ. V PŠ, ukončené závěrečnou zkouškou z odborných předmětů, její ústní teoretickou a praktickou část úspěšně vykonalo s využitím podpůrných opatření všech 15 žáků, z toho 10 prospělo s vyznamenáním. Absolventi jednoho oboru střední školy v mnoha případech pokračují ve vzdělávání ve druhém oboru, a tím si podle svých možností zvyšují a prohlubují předpoklady pro osobní samostatnost, popřípadě pro pracovní uplatnění jako pomocná síla nebo v terapeutických dílnách. Z výchovných opatření škola využívala pouze pochvaly. Kázeňské problémy žáků nehodnotila ukládáním výchovných opatření, ale speciálně-pedagogickými postupy, projednáním a zejména domluvou. Na vysvědčení bylo chování žáků hodnoceno rovněž slovně, a to popisem spíše jejich kladných projevů. Podklady pro objektivní hodnocení učitelé získávali soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jejich výkonů a pokroku, popř. konzultacemi s ostatními pedagogickými pracovníky a jinými odborníky.

Žáci ZŠS i PŠ při výuce i činnostech ve ŠD naplňovali podle svých osobních předpokladů a možností požadované výstupy a kompetence stanovené příslušným školním vzdělávacím programem. Rozuměli řeči a většina se dokázala domluvit verbálně, případně s účelným využitím alternativní nebo augmentativní komunikace. Mnozí zvládali elementární základy trivie (čtení, psaní a počítání) a další dovednosti a návyky uplatnitelné v praktickém životě. Prokazovali schopnost orientovat se v prostředí školy, prostoru a času. Významným výsledkem vzdělávání byly přátelské vztahy mezi žáky, mnohdy schopnost ocenit úspěchy vlastní i spolužáků a rovněž jejich pozitivní vztahy k dospělým. Výrazným ukazatelem kvality vzdělávání byly také keramické výrobky žáků a výtvarné práce, které často získávají ocenění ve výtvarných soutěžích a jsou součástí různých výstav. Úspěchy žáci získávají také při různých sportovních soutěžích.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Od poslední inspekce v roce 2011 proběhla na pracovišti Ibsenova ve dvou etapách kompletní rekonstrukce budovy školy a vybudování zahradního areálu, čímž došlo k výraznému zkvalitnění materiálních podmínek pro vzdělávání žáků a jejich komplexní rozvoj. Obměnou vybavení a nákupem moderních speciálních pomůcek docházelo ke zlepšování materiálních podmínek i na ostatních pracovištích školy.
- V personální oblasti došlo ke změně statutární zástupkyně z důvodu odchodu do starobního důchodu. Výrazně byl obměněn kolektiv učitelek MŠ pracoviště Kyjevská, což je přínosem z hlediska aktivity a nápaditosti v přístupech k dětem.
- V důsledku změny věkového složení dětí a žáků došlo k poklesu tříd MŠ a zvýšení počtu tříd ZŠS na pracovišti v Otnicích, a ke zrušení jedné třídy ZŠS na pracovišti Střelice. Zvyšuje se počet dětí a žáků se souběžným postižením více vadami.
- Škola si udržela výbornou úroveň vzdělávání a v některých oblastech ji díky profesionálně uplatňovaným přístupům v rámci systému ucelené rehabilitace ještě zkvalitnila.

Silné stránky

- Efektivní řízení školy založené na týmové spolupráci všech aktérů vzdělávání a vedením školy jasně stanovené koncepční záměry, na jejichž důsledné realizaci se podílejí všichni zaměstnanci, neustále zkvalitňují úroveň vzdělávání.
- Promyšlené plánování a organizace výuky, účelné a efektivní zapojení asistentů pedagoga významně zvyšuje účinnost vzdělávacího procesu.
- Příkladná individualizace vzdělávání a diferenciací nároků zajišťovala maximální rozvoj osobnosti každému dítěti a žákovi.
- Důraz na upevňování a rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků využitelných v běžném praktickém životě maximálně podporoval osobní samostatnost dětí a žáků.
- Doplnění vybavení školy moderními učebními pomůckami, výroba vlastních pomůcek, jejich efektivní využívání a důsledné uplatňování multisenzoriálního přístupu při vzdělávání umožňuje každému dítěti i žákovi vysoce kvalitní vzdělávání podle jeho potřeb, možností a schopností.
- Úzká spolupráce s odborníky SPC, zákonnými zástupci dětí a žáků, pracovníky dětského centra a domovů, odbornými lékaři i pedagogickými fakultami zajišťuje vytváření nadstandardních podmínek školy a umožňuje efektivní získávání inovativních podnětů, které výrazně zkvalitňují vzdělávání dětí a žáků.

Příklady inspirativní praxe

- Provázaný systém péče o děti a žáky od rané péče až po případné uplatnění žáků v praxi kontinuálně zajišťuje komplexní přístup k jejich vzdělávání.
- Nastavený a vysoce profesionálně prováděný systém ucelené rehabilitace, založený na souboru podpůrných terapií mimořádně účinně stimuloval děti a žáky a napomáhal rozvoji v oblastech, důležitých pro jejich zapojení do společnosti (např. myšlení, chování, jednání).

- Aktivita všech pedagogů v DVPP cíleně plánovaném a podporovaném vedením školy a uplatňování získaných zkušeností příkladně ovlivňují účinnost vzdělávání.
- Škola je mimořádně aktivní při předávání praktických zkušeností se vzděláváním dětí a žáků se SVP formou umožnění návštěv, pořádáním seminářů a publikační činností pedagogům, studentům i veřejnosti.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Důsledné zařazování relaxačních prvků ve všech třídách ZŠS by ještě více podpořilo pozornost a tím i práceschopnost žáků.
- Sjednocení systému záznamů o dětech a žácích by zpřehlednilo informace o jejich vývoji a vzdělávání.
- Zajištění vzdělávání dvěma pedagogickými pracovníky na odloučeném pracovišti Střelice by umožnilo efektivnější využití výukového času.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje*, č.j. 20/32 ze dne 30. dubna 2015 včetně dodatku č. 1.
2. *Výpis z rejstříku škol a školských zařízení – mateřská škola, základní škola, střední škola, školní družina, školní jídelna* - tisk ze dne 3. května 2017
3. *Jmenovací dekret* č.j. JMK 68001/2004 ze dne 21. června 2007 a Potvrzení o obsazení pracovního místa ředitele školy ze dne 1. července 2015
4. *Jmenování do funkce statutárního zástupce ředitele školy* od 1. srpna 2015 ze dne 4. června 2015
5. *Dohoda o změně obsahu pracovní smlouvy vykonávání zástupce ředitele školy pro oblast Mateřská škola speciální s účinností od 1. září 2007*
6. *Koncepce rozvoje Mateřské školy speciální, Základní školy speciální a Praktické školy, Brno, Ibsenova 2013/2019* ze dne 1. března 2013
7. *Roční plán práce na školní rok 2016/2017* ze dne 29. srpna 2016
8. Školní řád s platností od 1. září 2016, včetně archů s podpisy zaměstnanců a zákonných zástupců potvrzujících, že s ním byli seznámeni
9. *Školní vzdělávací program pro základní školu speciální* č.j. 22 934/2008-61 vydaný 1. září 2008, verze VI. platná od 1. září 2016, jehož díl III. tvoří *Školní vzdělávací program pro školní družinu*
10. Školní vzdělávací program pro střední vzdělávání, obor vzdělání 78-62-C/01 Praktická škola jednoletá, č. j. 172/2012, Školní vzdělávací program pro střední vzdělávání, obor vzdělání 78-62-C/02 Praktická škola dvouletá, č. j. 173/2012, oba s platností od 1. září 2012, včetně aktualizací
11. *Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* (dále „ŠVP PV“) s motivačním názvem *Dotýkej se, ať pochopíš* č.j. 1140/2010, verze IV. platná od 1. září 2016
12. *Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2016/2017* ze dne 29. srpna 2016
13. *Plán výchovného poradenství pro školní rok 2016/2017* (včetně systému ucelené rehabilitace a jejich rozpisů, minimálního preventivního programu, seznamu zájmových aktivit)
14. Seznamy dětí a žáků vzdělávaných ve školním roce 2016

15. Dokumentace dětí a žáků vzdělávaných ve škole ve školním roce 2016/2017, která obsahuje návrhy odborných poradenských zařízení, žádosti a souhlasy zákonných zástupců (vzorek) a rozhodnutí ředitele školy o přijetí ke vzdělávání
16. Rozhodnutí o přestupu žáka vydané ředitelem školy
17. *Individuální vzdělávací plány pro žáky* ve školním roce 2016/2017 - vzorek
18. *Hodnocení individuálního vzdělávacího plánu* za první pololetí ve školním roce 2016/2017 – v dokumentaci všech žáků, kterým byl IVP vypracován
19. *Třídní knihy a třídní výkazy tříd* všech pracovišť, týdenní plány činností pro konkrétní dítě, denní záznamy o dítěti, Plán osobního rozvoje (pro děti zařazené v konceptu bazální stimulace) vedené ve školním roce 2016/2017
20. Deníčky, písemnosti a portfolia žáků (vzorek)
21. *Rozvrh hodin tříd ZŠS a PŠ* ve školním roce 2016/2017
22. Doklady o řádném očkování dítěte, dohoda o docházce dítěte do mateřské školy a evidenční list pro dítě v mateřské škole dětí docházejících do MŠ ve školním roce 2016/2017 (44 ks)
23. Třídní vzdělávací programy všech tříd MŠ ve školním roce 2016/2017 včetně hodnocení
24. Pedagogická diagnostika MŠ (Vstupní hodnocení dítěte, složky dětí s pracovními listy a diagnostickou kresbou, Hodnocení naplňování ŠVP PV (asi po dvou měsících, po ukončení tématu), Pololetní hodnocení individuálních výsledků, Závěrečné hodnocení individuálních výsledků, Záznamy o projevech a pokrocích dětí vedené v MŠ Otlice
25. Rozvržení přímé pedagogické činnosti v MŠ pro školní rok 2016/2017
26. *Vnitřní řád školní družiny* – dodatek č. 3, s platností od 1. září. 2016
27. *Plán práce školní družiny pro školní rok 2016/2017* k termínu inspekční činnosti (nedatováno)
28. *Směrnice k úplatě ve školní družině* – příloha č. 1 řádu školní družiny s platností od 1. září 2016
29. Zápisové listky, žádost a rozhodnutí o přijetí do školní družiny pro školní rok 2016/2017
30. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících ve škole ve školním roce 2016/2017, doklady a osvědčení o DVPP od školního roku 2014/2015
31. *Zápisy z jednání pedagogické rady* od roku 2015 *Zápisy z kontrolní činnosti, Záznamy o hospitaci ZŘŠ* vedené od školního roku 2015/2016
32. *Autoevaluace MŠ speciální, ZŠ speciální a PrŠ, Brno, Ibsenova 1, školní rok 2013/2014* a evaluační dotazníky, pololetní a celoroční hodnocení provedená v MŠ ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
33. Dokumentace potřebná ke kontrole BOZ
34. Dokumentace potřebná ke kontrole školního stravování
35. Výroční zprávy za poslední 3 roky, poslední ze dne 5. října 2016
36. Přehledy nákladů a výnosů podle zdrojů financování za roky 2014 až 2016
37. *Výkaz zisku a ztráty* v sestavený ke dni 31. 12. za roky 2014 až 2016
38. *Finanční vypořádání dotací poskytnutých krajům* za roky 2014 až 2016
39. S 1-01 Výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. 9. 2015 (2ks)
40. M 3 Výkaz o základní škole podle stavu 30. 9. 2016 (4 ks)
41. M 8 Výkaz o střední škole podle stavu 30. 9. 2016
42. Z 2-01 Výkaz o školní družině – školním klubu podle stavu 30. 10. 2016
43. Inspekční zpráva č.j. ČŠIB-301/11-B ze dne 19. května 2011

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Hana Sedláčková, školní inspektorka

PaedDr. Hana Sedláčková v. r.

Ing. Renata Boková, školní inspektorka

Ing. Renata Boková v. r.

Mgr. Jan Dusík, školní inspektor

Mgr. Jan Dusík v. r.

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor

Mgr. Libor Žilka v. r.

Mgr. Ivana Jarcová, školní inspektorka

Mgr. Ivana Jarcová v. r.

Ing. Hana Šarounová, kontrolní pracovnice

Ing. Hana Šarounová v. r.

V Brně 26. června 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Petr Hanák, Ph.D., ředitel školy

PaedDr. Petr Hanák, Ph.D. v. r.

V Brně 29. 6. 2017